

Nitelikli Bilimsel Makale Yazımı

EDİTÖR ve YAZAR EĞİTİM SEMİNERLERİ - 1

4 Mayıs 2015

Dicle Üniversitesi

Metin TUNÇ

Yrd. Doç. Dr.

Bilimsel Yazım Nicin Onemlidir?

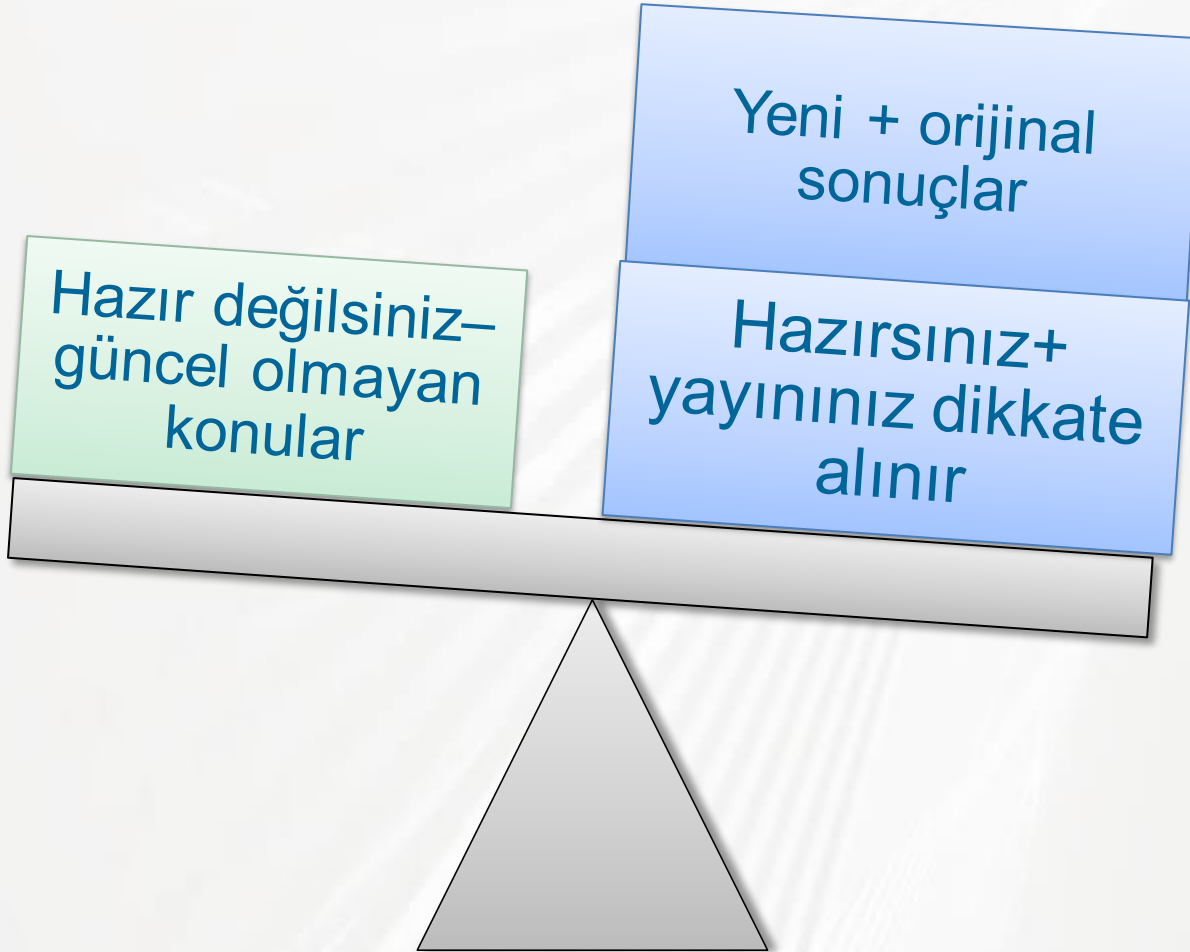
- Araştırmanın amaçlarını ve sonuçlarını anlaşılır hale getirmek için
- Araştırma sonuçlarının yayınlanmasını kolaylaştırmak için
- Genc kuşak akademisyenlere örnek olmak için
- Fikir alış verişinde bulunmak için
- Saygınlık oluşturmak için
- Çalışmayı küresel anlamda farklı kılmak için
- İNSANLIĞA MAL OLACAK ESER** bırakmak için

Unutmayın:

Yayınlanana kadar araştırmanız kayıt altında değildir.

- ❑ Genç Araştırmacı için bilimsel yazım neden zordur ?
- ❑ Yayına Başlamadan Önce
  - Bir makaleyi, belirli bir dergi için mi yazıyorsunuz?
  - Makaleniz için herhangi bir dergi mi arıyorsunuz?
- ❑ Sorunun Teşhisi
- ❑ Araştırma alanına ilişkin tarama
  - Ulusal/Uluslararası Veri Tabanları (ULAKBİM, üniversite kütüphaneleri...)
  - YÖK Tez Merkezi
  - Milli Kütüphane
- ❑ Bilimsel Yazı Türleri

- θ Literatüre tam hakim olmayabilir.
- θ Metod bilgisi yeterli olmayabilir.
- θ Yazım yöntemleri konusunda bilgi sahibi olmayabilir.

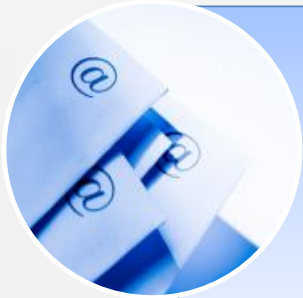

- ❑ ULAKBİM Ulusal Veri Tabanları (TR Dizin)
- ❑ DergiPark
- ❑ TUBİTAK ULAKBİM tarafından sağlanan uluslararası veri tabanları, yayıncı paketleri ve araçlar
- ❑ YOK Tez Merkezi
- ❑ Kutuphaneler
- ❑ Kutuphanenizin sağladığı elektronik kaynaklar ve araçlar
- ❑ Keşif Araçları (Akademik Arama Motorları)

Tam Metinli
Makaleler

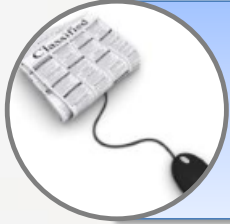

Mektuplar/Tartışma
Notları

Derleme
Makaleleri

- ❑ Öz (Abstract) Nasıl Hazırlanır ? (1 Slide)
- ❑ Giriş Nasıl Yazılır ? (1 Slide)
- ❑ Yöntemler Bölümü Nasıl Yazılır ? (1 Slide)
- ❑ Sonuçlar Nasıl Yazılır ? (1 Slide)
- ❑ Tartışma Nasıl Yazılır ? (1 Slide)
- ❑ Kaynaklara Atıf Nasıl Yapılır ? (2-3 Slide)
- ❑ Kaynak Gösterme Biçimleri ve Standartlar (2-3 Slide)
  - Referans Yönetim Sistemleri
- ❑ Yazarlar ve Adresleri (2-3 Slide)
  - Yazarlık Çeşitleri
  - Yazar adı sıralaması
- ❑ Etik konular (3-4 Slide)

Makalenizin reklam bölümüdür.
Bu kısım olabildiğince dikkat çekici ve anlaşılır olmalıdır.

Hatasız ve konunuza özel olmalıdır.

Açık ve anlaşılır bir öz, makalenizin okunmaya değer olup olmadığına dair algıyı etkileyecektir.

Makale özünü olabildiğince «kısa ve öz» tutmaya özen gösterin.

Okuyucularınıza bir bağlam sağlayın.

Probleminizi ele alın

Çözümleri ve limitleri belirtin

Ne başarmayı umduğunuzdan bahsedin.

Makalenizi göndereceğiniz derginin amaç ve odağına bağlı kalın.

Probleminizi nasıl çalıştınız belirtin.

Detaylı bilgi verin.

Daha önceki yayınlardan aldığınız prosedürleri detaylı açıklamayın, atıfta bulunun.

Araç, gereç ve materyallerinizi tanımlayın.

Sonuçlar Nasıl Yazılır ?

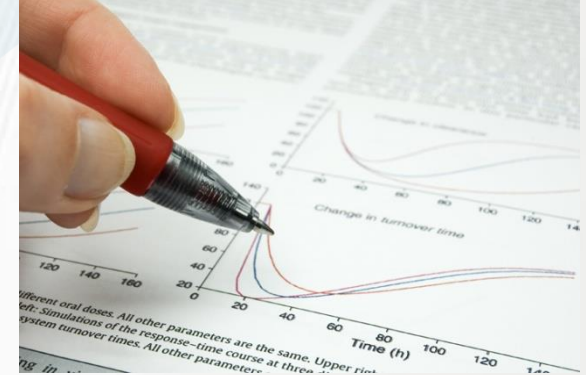
Açık ve anlaşılır olmalıdır.

Temel bulgular belirtilmelidir.

Beklenmeyen bulguları da içermelidir.

İstatiksel analiz sağlanmalıdır.

İllüstrasyonlar ve figürler kullanılmalıdır.

Bulgular ne anlama geliyor?

En önemli kısım.

Bulgulara yönelik tartışma yazılmalı

Kendi araştırmanızı daha önce yapılan araştırmalarla karşılaştırmalısınız.

Kaynaklara Atıf Nasıl Yapılır ?

Çok fazla referans kullanmaktan kaçının.

Referans verdiğiniz kaynağı tamamiyle okuduğunuzdan ve anladığınızdan emin olun.

Kendinize atıftan kaçının.

Aynı bölge ya da ülkeden çok fazla atıftan kaçının.

«Guide for authors»ta belirtilen referans stiline uyun.

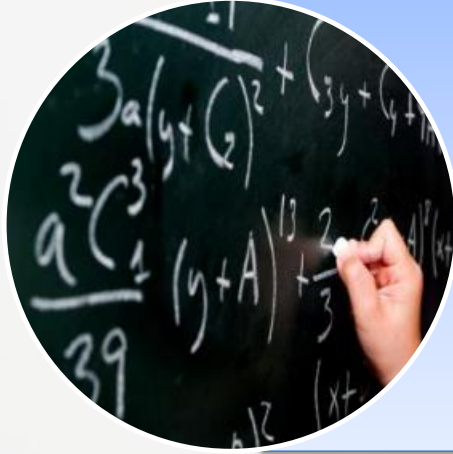
□ Mendeley

Bir "yazar" genellikle yayımlanan araştırmaya anlamlı entelektüel katkılarda bulunmuş birisi olarak kabul edilir.

Madalyonun iki yüzü: Yazar olmak itibarla birlikte sorumluluğu da getirir.

İlk yazar ve yazar sıralaması makale yazılmadan hatta araştırma yapılmadan önce kararlaştırılmalıdır.

Araştırmacı makalesinin yazımını bitirmiştir. Makalesini yazarken araştırmacı danışmanından deney, veri analizi, yazım ve makalenin son halini vermek için destek almıştır.

Hindistan'daki bir profesör yalnızca veri analizinde yardım etmiştir. Laboratuvarındaki asistan deneyini hazırlamasına ve deneyin sürekliliğini sağlamaya yardımcı olmuştur. İki ğrencisi deneye katıkıda bulunmamışlardır ancak makalesini okumuş ve düzeltme yapmışlardır.

Kimlerin adı yazar listesinde olmalıdır?

Kim ilk yazardır?

Increased fasting serum glucose concentration is associated with adverse knee structural changes in adults with no knee symptoms and diabetes.

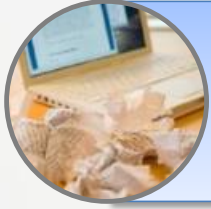
Miranda L. Davies-Tuck, Yuanyuan Wang, Anita E. Wluka, Patricia A. Berry, Graham G. Giles, Dallas R. English, Flavia M. Cicuttini
Maturitas - August 2012 (Vol. 72, Issue 4, Pages 373-378, DOI:
10.1016/j.maturitas.2012.05.013)

- ❑ Drs. Cicuttini, Wluka, Giles and English ön çalışmalara, çalışmanın tasarımına katkıda bulunmuşlardır.
- ❑ Dr. Davies-Tuck, Dr. Wang, Dr. Wluka, Dr. Berry, and Dr. Cicuttini veri toplanması, istatiksel analiz ve yorumlamaya katkıda bulunmuşlardır.
- ❑ Tüm yazarlar makalenin hazırlanmasına ve düzeltilmesine katkıda bulunmuşlardır.

- Yazar sıralaması disipline ve kültüre göre farklılık gösterir, ama genel kural; ilk yazar veri toplamayı süpervize eder veya uygular, analiz eder, bulguları yorumlar ve sunar, ve aynı zamanda makaleye son halini verir.
- Ortak Yazar ilk yazar olabilir bazen de kurumdan daha deneyimli biridir.
- Hayalet yazarlık: Çalışmaya katkıda bulunmayan yazarların ismini yazmamak.
- Ödüllendirilmiş Yazarlık: Katkıda bulunmayan yazarların ismini yazmak.

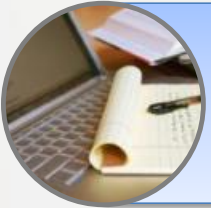
Yazarlar tarafından çözümlenmelidir.

Editörler anlaşmazlıklarda hüküm veremezler.

Yayın gecikmesi: Editör tüm yazarlardan herhangi bir değişiklik için onay almalıdır.

Yayından sonra, düzeltmeler yayınlanabilir ama tüm yazarlardan gerekçe göstermeleri ve onay vermeleri istenir.

Yazarlık makale yazımından önce kurgulanmalıdır.

Yazarlık itibar ve aynı zamanda sorumluluk getirir.

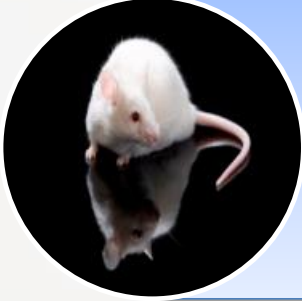

Tanımlar dergiden dergiye toplumdaki topluma değişebilir.

Anlaşmazlıklardan, hayalet ve ödüllendirilmiş yazarlardan kaçınınız.

- ❑ Birazdan göreceğiniz sunular yazarın sorumluluğuna dair rehber bilgiler ve genel prensipler içermektedir ancak şu akılda tutulmalıdır ki yayıncılık etiğinin farklı yönleri disiplinlere ve dergilere göre farklılık gösterebilir.
- ❑ Tüm yazarlara yazar sorumluluklarını öğrenmek için çalışma arkadaşlarına, danışmanlarına, dergi editörlerine danışmaları önerilir.

İnsanlar ve hayvanlar üzerinde yapılan deneylerde geçerli etik standartlara uyulmalıdır.

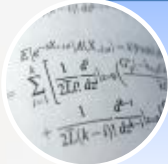
Üniversitenizin ya da kurumunuzun etik kurul onayı gereklidir ve bu onay yayınıızda, kapak mektubunuzda ve online gönderim sisteminde belirtilmelidir.

Editörler etik konusunda farklı isteklerde bulunabilirler.

Yalnızca gerçek ve uydurulmamış veriler

Orijinallik

Menfaat Çatışmalarının belirtilmesi

Yazarlık

Aynı anda tek bir dergiye başvurmak

Uydurma
Araştırma verisi uydurmak

Sahtecilik
Varolan araştırma verisini manipüle etmek

İntihal
Daha önce yapılan çalışmayı kendi çalışması gibi göstermek.

Bunlar araştırma toplumunun en yaygın olarak karşılaştığı 3 etik suistimalidir.

Araştırmacıların etik olmayan davranışları bilimsel kayıtların kalitesini düşürür ve bilimin itibarını toplumun gözünde düşürür. Adil olmayan bir biçimde bilim insanlarının ve bilimsel kayıtların itibarını zedeler.

A Massive Case Of Fraud Chemical & Engineering News February 18, 2008

Journal editors are left reeling as publishers move to rid their archives of scientist's falsified research

William G. Schulz

A CHEMIST IN INDIA has been found guilty of plagiarizing and/or falsifying more than 70 research papers published in a wide variety of Western scientific journals by documents found obtained by C the incident s outrageous

The Futile Cycle
A Wandering Through Life and Science

FEBRUARY 3, 2008

The First Casualty
Posted by Eric at 3:31 pm | Category: [Academia](#), [Links](#), [News](#)

In the first major casualty of the [etBLAST algorithm and Deja Vu database](#) has been [found at Harvard Medical School](#), where Prof. Lee Simon's review paper has been found to have large sections copied from another professor's paper.

I had hoped that Deja Vu would consist of articles from random foreign countries and small,

In the first major casualty of the [etBLAST algorithm and Deja Vu database](#) has been [found at Harvard Medical School](#), where Prof. Lee Simon's review paper has been found to have large sections copied from another professor's paper.

«İntihal diğerlerinin fikirlerine, süreçlerine, bulgularına ya da kelimelerine herhangi bir referans vermeden el koymaktır, buna başkalarının yayın taslaklarına ve araştırma önerilerine gizli yolla edinmekte dahildir.»

Federal Office of Science and Technology Policy, 1999

«Başkalarının veri veya yorumlarını onlara referans vermeden kullanmak, böylece onların sayesinde itibar ve ödül elde etmek hırsızlıktır. Bu diğer bilim insanlarının yeni veriler elde etme ve yorumlamasına yönelik motivasyonunu düşürür»

**Professor Bruce Railsback
Department of Geology, University of Georgia**

**M. Errami & H. Garner, A tale of two citations
Nature 451 (2008): 397-399**

Başkalarının çalışmalarına (kendi çalışmanız ve danışmanınızın çalışmaları dahil) atıfta bulunmak en az 3 sebepten ötürü önemlidir.

Kendi çalışmanızı bağlama oturtmak.

Kendi çalışmanızı üzerine yapılandırđınız diğer çalışmalarını tasdik etmek.

Bilimsel literatürün doğruluğunu ve itibarını sürdürmek.

Aşağıdakilerden hangisi çıkar çatışmasına örnektir?

1. Büyük bir petrol firmasında hisse sahibi olan bir araştırmacının petrol sondajının çevresel etkileri üzerine araştırma yapması.
2. Yeni teknolojilere yatırımı değerlendiren bir firmanın danışmanı olan bir araştırmacının yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve test edimesine yönelik araştırma yapması.
3. Bir araştırmacının kendi bölümündeki bir araştırmacının editörü olduğu bir dergiye makale göndermesi.
4. Geleneksel tedavi prosedürlerine bağlı bir tıp doktorunun gelişmekte olan güncel tıp teknolojileri hakkında makale yazması

Tüm bunlar Çıkar Çatışmasına Örnektir

Çok farklı çeşitte olabilir,

Direkt Finansal- iş ilişkisi, hisse sahipliği, fon almak, patentler

İndirekt Finansal- saygınlık, danışmanlık, ortak fon sahipliği,
bilirkişi tanıklığı

Kariyer & Entelektüel- promosyon, direkt rakip

Kurumsal

Kişisel İnanış

**Çıkar çatışmalarını ele almanın en iyi yolu
şeffaflık ve tebliğ etmektir.**

**Dergi düzeyinde , çıkar çatışması nı dergi
editörüne tebliğ etmenin yolu kapak
mektubudur.**

Etikten Kim Sorumludur?

Tüm işbirlikçiler

Yazarlar

Kurumlar
Şirketler
Ajanslar
Fon veren
kuruluşlar

Yayıncılar/
Dergi Editörleri

Etikten kim sorumludur?

Tüm Elsevier dergileri
COPE üyesidir.

| C | O | P | E | COMMITTEE ON PUBLICATION ETHICS

Bir araştırmacı bir diğer araştırmacının makalesini kullanarak intihal yapmıştır.

Bu durumun potansiyel sonuçları nelerdir ve yayıncının ya da araştırmacının kurumunun/fon sağlayıcısının eylemleri neler olabilir??

Potansiyel sonuçlar intihalin nasıl yapıldığına göre ve derginin, editörlerin, kurumun ve fon veren kuruluşun standartlarına göre değişir.

Olası eylemler,

- **Kınama mektubu**
- **Makalenin geri çekilmesi**
- **Bazı farklı disiplin cezaları da kişinin kurumu ya da fon veren kuruluşu tarafından verilebilir.**

Neden yayın yaparız?

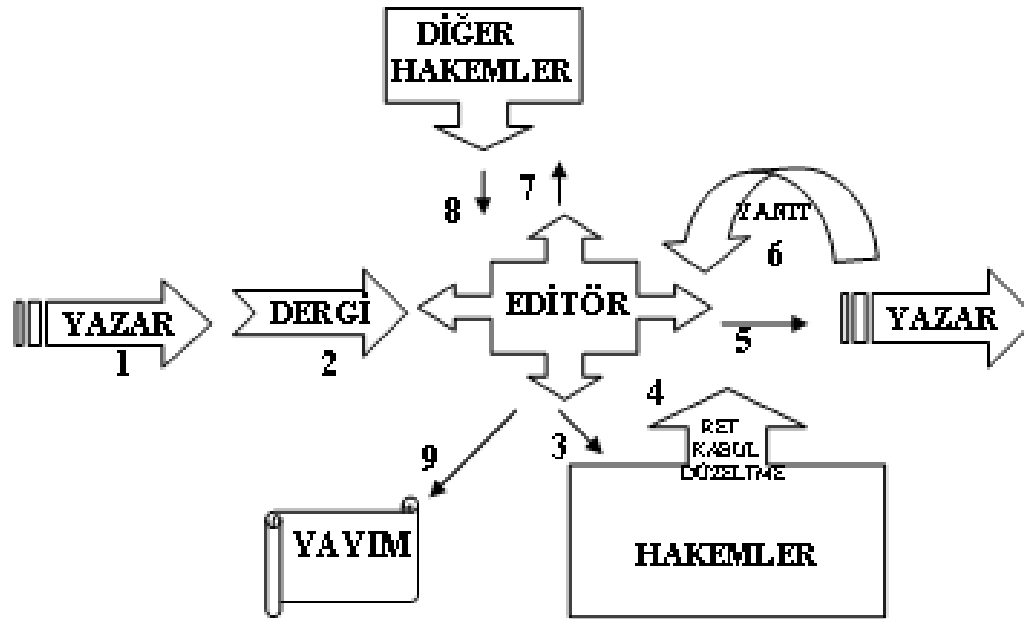
- Fikir alış verişinde bulunmak için
- Saygınlık oluşturmak için
- Çalışmayı küresel anlamda farklı kılmak için

Yayınlanmayan bilimsel bir çalışma tamamlanmış sayılmaz.

- ❑ Yazının editörlere kabul ettirilmesi,
- ❑ Araştırmacılarla sağlıklı bir iletişimin kurulması,
- ❑ Gereksiz deneysel tekrarlardan kaçınılması,
- ❑ Akademik gelişimin ölçümü,
- ❑ Kurum ve kuruluşlar tarafından teşvik/destek

Bilimsel araştırma kadar bilimsel yazım da önemlidir:

- Araştırmanın hazırlanması, desteğin sağlanması, uygulanması, yazımı, kabul ettirilmesi ve yayımlanması 1-2 yıllık bir süreci içerebilmektedir.
Üst sınıf dergilerde 2 veya 3 yıl sürebilir.

*Bilimsel yayının –yaklaşık 6 ay sürebilen- yayımlanma aşamaları.
Editör, gerekirse hakemlere danışmadan ret kararı verebilir.
Kabul ya da ret için konuyla ilgili başka hakemlere de danışabilir.*

- ❑ Geçerli yayının gereklerini karşılayacak şekilde düzenlenmiş makale, bilimsel makaledir.

- ❑ Şekillendirilmiş parçalardan oluşmalıdır. Birleşen kısımların temel bilimlerde en yaygın isimlendirilmesi:
  - Introduction-Giriş, (Hangi problem incelendi?)
  - **M**ethods-Yöntemler, (Problem nasıl incelendi?)
  - **R**esults-Sonuçlar (Neler bulundu?) and
  - **D**iscussion-Tartışma (Bunlar ne anlam taşır?)

(ve böylece akronim **IMRAD**)'dir.

□ Araştırma Konusunu Belirleme,

- Araştırma konusu belirlenir,
  - konu önemli, ilgi çekici olmalı, teknik olanaklar dahilinde çalışılabilir olmalı, çok geniş tutulmamalı, sonraki yıllarda yapılacak yeni araştırmalar için potansiyel taşımalı, seçilen konuda bir yenilik sunmalı, tartışmaktan çekinmemeli, taraf tutmaktan çekinmeli

□ Literatür tarama,

□ Hipotez oluşturma,

□ Bilimsel Makale formatına uygun yazıyı oluşturma

- Önce bir taslak, bir iskelet oluşturun.
- ✓ Makalenizin temel mesajına götüren temel kilometre taşlarını kısa ifadelerle belirtin.
- Taslağı fikirlerle doldurun.
- ✓ Her bir bölümün altına aklınıza gelen tüm fikirleri yazın.
- ✓ Fikirlerin tamamlanmış ya da mantıklı olması önemli değil.
- ✓ Cümle yazmayın.

- ❑ Fikir listenizdeki ifadeleri alıp «ham» cümleler kurun.
- ✓ Cümleleri tamamlamak için gerekli bilgiyi de ekleyin.

- ❑ Cümleleri konularına göre gruplandırın.
- ✓ En sonunda yazınız her biri tek bir fikri işleyen paragraflardan oluşmalı.
- ✓ Bunun ilk adımı konuları ortak olan cümleleri bir araya toplamak.

- ❑ Bu tematik grupları «ham» paragraflara çevirin.
- ✓ Sonunda her paragraf ana fikri veren kilit bir cümleyle başlar.
- ✓ Bu cümleler metindeki temel tartışmayı ileri taşır.
- ✓ Sonraki cümleler ilk cümleyi açımlar ve destekler.

- Kolay yazılmış, kolay okunan bir metin
- × Baştan başlayıp satır satır ilerleyerek yazılmaz!
- × Mükemmel bir cümle yazıp sonrakine geçilerek yazılmaz!
- ↓ Her oturumda bir bölümün tamamı üzerinde çalışmak daha iyidir.
- ↓ Önce makale tasarlanır. Bir oturumda fikirlerin listesi, notlar yazılır. Bir diğerinde listeler cümlelere çevrilir. Sonra bunlar paragraf haline getirilir.
- ✓ Sonunda yazı «cilalanır» ve akıcı bir metin çıkar.
- ⇒ İyi bir metin evrilerek ortaya çıkar.

- Hangi dergi ?
- Yayınımı birden fazla dergiye gönderebilir miyim?
- Yayınımı geri çekebilir miyim? Hangi aşamada ..
- Göndereceğim derginin makale gönderim ve kabul tarih aralıkları önemli mi?

Dergi Bulma Aracı

Find the perfect
Journal for your
Article with
Elsevier's new

**JOURNAL
FINDER
TOOL**

ELSEVIER [Advanced search](#) [Follow us](#) [Help & Contact](#)

[Journals & books](#) [Online tools](#) [Authors, editors & reviewers](#) [About Elsevier](#) [Store](#)

For Authors

- Journal authors' home
- Rights & responsibilities
- Funding body agreements
- Open access
- Author services
- Journal performance
- Early career researchers
- Authors' update
- Book authors' home

Elsevier for authors

How to publish in an Elsevier journal

Every year, we accept and publish more than 250,000 journal articles. Publishing in an Elsevier journal starts with finding the right journal for your paper. If you already know which journal, you can enter the title directly in the search box below. Alternatively, click on the 'Start matching' button to find a suitable journal based on the abstract of your article.

[Publishing process](#) [Find a journal](#) [Prepare your paper](#) [Submit paper](#) [Check status](#)

Match your abstract to a journal **Search for a journal by name**

[Start matching](#) or

The Elsevier publishing process step by step

1. Find the right journal

The first step is finding the right journal for your paper. Among the thousands of journals and books published by Elsevier are some of the world's most prominent and respected medical, scientific and technological publications. These include The Lancet, Cell, Tetrahedron Letters and a host of others. Find a journal match for your abstract by clicking on the blue 'Start matching' button above.

Scopus'u kullanarak dergi secme

SJR

IPP

SNIP

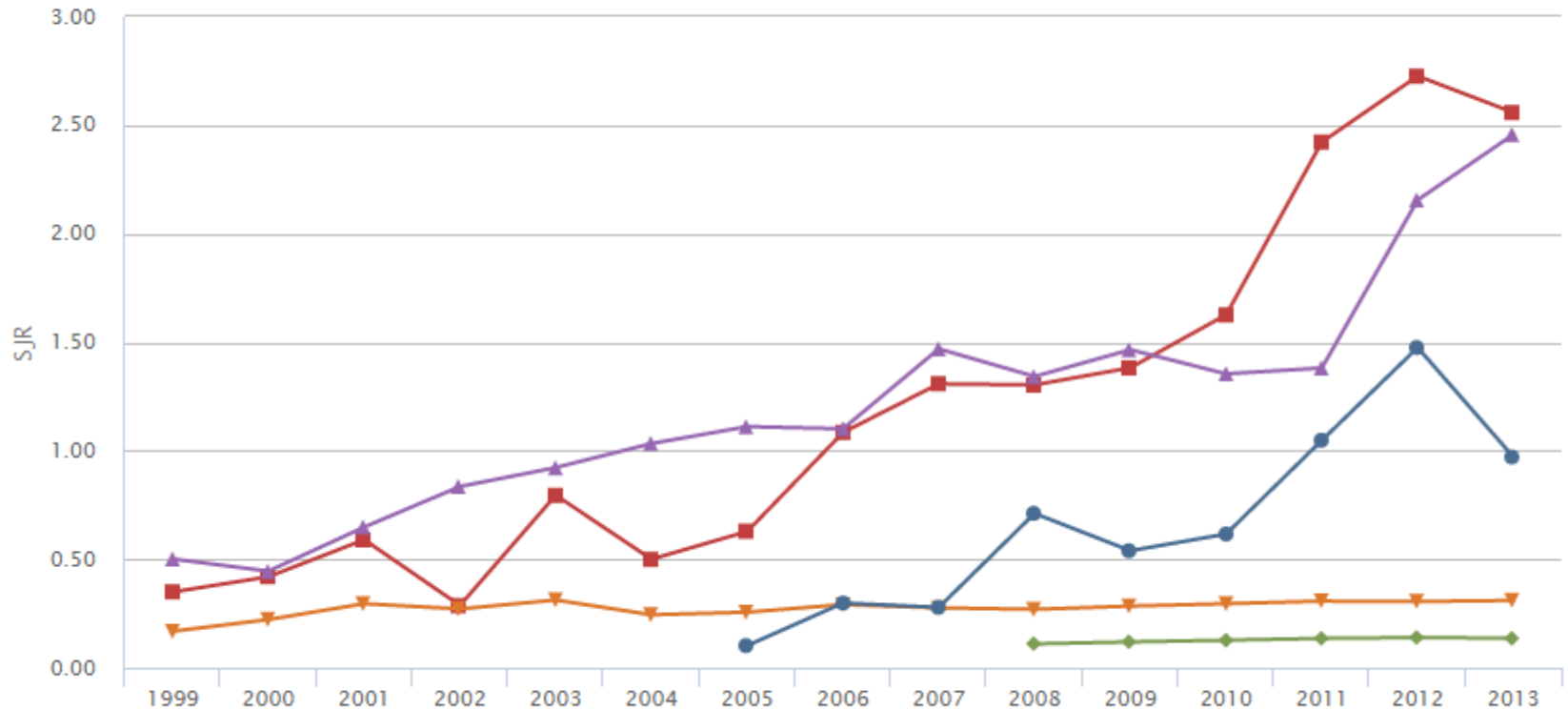
Citations

Documents

% Not cited

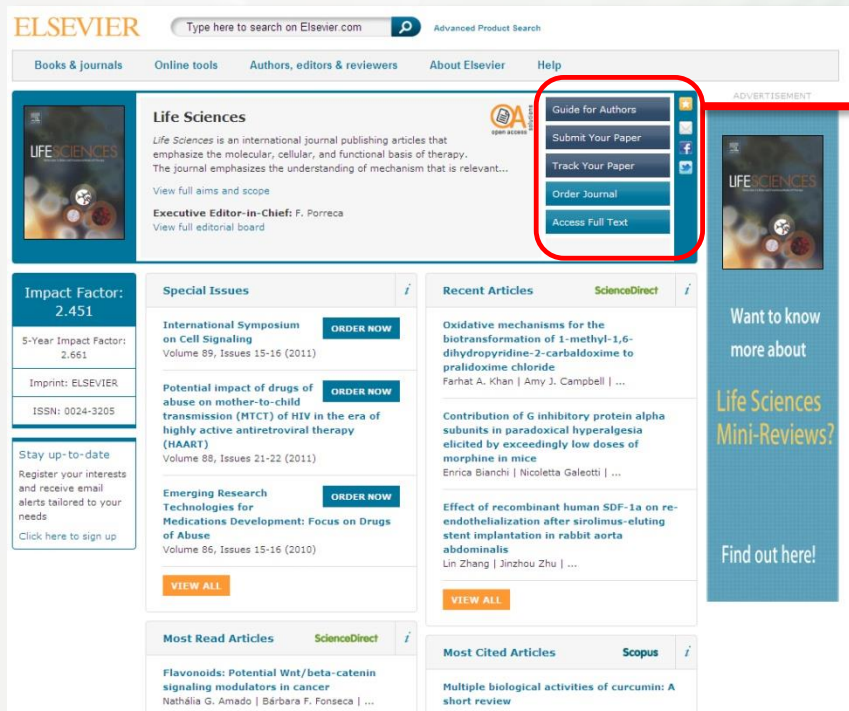
% Reviews

SCImago journal rank by year ?

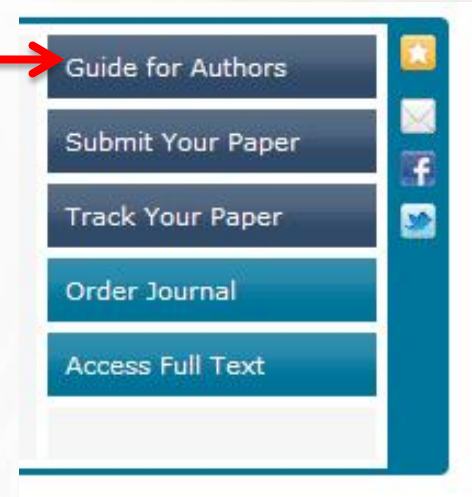

- Computers and Education
- Medical Education
- Lecture Notes in Computer Science
- Interactive Learning Environments
- Communications in Computer and Information Science

- Elsevier.com sayfasında 'Journals' kısmından her derginin ana sayfasına yönlendirilirsiniz.
- Dergi sayfasında *Guide for Authors* kısmını okuyun ve okumadan yayınızı göndermeyin, çünkü editörler zayıf bir şekilde hazırlanmış bir yayınlara vakitlerini kaybetmek istemezler.

The screenshot shows the Elsevier website for the journal 'Life Sciences'. The top navigation bar includes 'Books & journals', 'Online tools', 'Authors, editors & reviewers', 'About Elsevier', and 'Help'. A red box highlights the 'Guide for Authors' link in the 'Authors, editors & reviewers' section. Below this, there are sections for 'Special Issues', 'Recent Articles', and 'Most Read Articles'. The 'Special Issues' section includes 'International Symposium on Cell Signaling', 'Potential impact of drugs of abuse on mother-to-child transmission (MTCT) of HIV in the era of highly active antiretroviral therapy (HAART)', and 'Emerging Research Technologies for Medications Development: Focus on Drugs of Abuse'. The 'Recent Articles' section includes 'Oxidative mechanisms for the biotransformation of 1-methyl-1,6-dihydropyridine-2-carbaldoxime to pralidoxime chloride' and 'Contribution of G inhibitory protein alpha subunits in paradoxical hyperalgesia elicited by exceedingly low doses of morphine in mice'. The 'Most Read Articles' section includes 'Flavonoids: Potential Wnt/beta-catenin signaling modulators in cancer'.

This sidebar menu contains the following links from top to bottom: 'Guide for Authors', 'Submit Your Paper', 'Track Your Paper', 'Order Journal', and 'Access Full Text'. A red arrow points from the 'Guide for Authors' link in the main screenshot to this sidebar.

Araştırmacı makalesini teslim etmeye hazırdır ve makalesini *Science*, *Nature* ve *Cell* dergilerine aynı anda göndermiştir.

Araştırmacının makalesi *Science* dergisinden red almıştır ve sonrasında dergisini *Nature* dergisine göndermeye karar vermiştir. Ondan da red alınca *Cell* dergisine göndermiştir. Ondan da red alırsa makalesini kabul edilene dek kendi disiplinindeki tüm dergilere göndermeye karar vermiştir.

İlk senaryo bir çok komunte ve dergi için kabul edilmezdir.

İkinci senaryo kabul edilebilirdir ancak yazar hakemlerin önerilerini dikkate alarak makalesini revize etmeli ve geliştirmelidir.

Çoklu, gereksiz, veya eş zamanlı yayın sorunları

Aynı araştırmadan bahseden farklı makalelerin birden fazla dergide yayınlanmasından kaçınılmalı.

Daha önce yayınlanmış bir makalenin başka bir dergiye daha gönderilmesi.

Aynı makalenin farklı dillerde farklı dergilerde yayınlanmasından kaçınılmalı.

Aynı araştırmayı küçük kısımlara ayırarak birden fazla yayın yapmak manipülatiftir ve bundan kaçınılmalıdır.

TEŞEKKÜRLER

TÜBİTAK-ULAKBİM
YÖK Binası B5 Blk. 06539
Bilkent / ANKARA
+90 (312) 298 92 00
<http://www.ulakbim.gov.tr/>